

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

גליון 609

2 משניות ביום

3 סעיפים ליום

חודש אלול תשפ"ב

במשנה היומית:

מסכת מעשר שני פרק א' משנה ז' – עד מסכת חלה פרק א' משנה ז'

בהלכה היומית: שו"ע או"ח

סימן ש"ח סעיף מ' – עד סימן שט"ז סעיף ו'

כ"ק מרן האדמו"ר רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א

גבורה יהודית

פסות לחם וטללי תחיה מפי הרבי...

אושיוץ, שנות השואה.

אט אט הבינו הסובבים פי שכנם למתנה, הרבי הקדוש

רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א - איננו פאחד האדם. מחשבותיו התמירות ואצילותו השתהוה הקרינו עליהם, והאירו את השף האפלה במעט אור.

בזמן שחר משחור זה, פאשר הטמאה הנאצית גלתה את פראצופה המכער בפני העולם, נחשוף רבנו הקדוש במלוא שעור קומתו. מתוך ים הסבל ששטף את העולם היהודי, גלם רבנו את שיא הטהר והתמלה.

פאשר כלם רעבו לקלפת תפוח-אדמה ולפרוסת לחם מעופש, בזמן שהכל פמהו לטפת מים שתרגענו את לשונם הצחיקה - רעב וצמא גם הרבי זיע"א. לא רעב ללחם ולא צמא לפים, פי אם לשמע את דבר ה'...

אחת המלאכות הקשות פאושיוץ הייתה חלקת האכל. קשה מנשוא היא הייתה. ריבים והתפתשויות, ופוחים וקטטות, התגלעו בכל חלקה שפזו. לאמלקים אלו, שחיו על פסות לחם ועירות, לא קל היה לותר על 'חתיכות חיים', כפשוטו.

משפך ורבי למנע מאש המחלקת להתלקת, נהגו האסירים לעשות תורנויות. בכל יום מנה מישהו אחר לאתראי על חלקת האכל, כף מדי יום ביזמו.

עד ליום בו הגיע תורו של הרבי הקדוש רבי דוד משה, אז נוכחו הכל פי הוא הפותאים ביותר להתמנות לתפקיד באופן קביע.

בעינינו שופעות חפה פרס הרבי לאסירים מן הלחם. פיו מלל מלות נחם ועידוד לכל עבר, ונשפתותיו לחששו דברי חזק לכל אחד מן המוקבלים. מלותיו היו כמים קרים על נפש עיפה. עבודה זו דרשה יכלת לנתב בהקמה ולתמרון בתבונה ורגישות בין האסירים המוספנים והחבולים - נפשית ופיזית, והרבי עשה זאת על הצד הטוב ביותר.

ובארח פלא, במהלך כל אותם הימים בהם חלק את האכל - לא היו תלונות ומריבות. כל אחד חש פי קבל את החלק ההגון ביותר לפי המגיע לו, עד פי נראה היה שהאכל המעט שקבלו - פשוט התברך במעייהם...

זו הייתה תמצית חיו של הרבי הקדוש מקרעטשניף זיע"א - להעתיר ולהרעיף על עם ישראל השפעות טובות וברכה פרונחנית וגשמיות. קדשתו הנשגבה לא מנעה ממנו להשפיע טוב על כל יהודי באשר הוא...

ברבות הימים, בהודמנות נדירה אחת - נשא הרבי דברים נרגשים השמיהו. וכה השתפף לפני בורה-עולם:

"רבנו של עולם, מי פמוך יודע האמת. מדוע קומו יהודי לפרנסה? הלא רק לצרכיה! פדי שיוכל לגדל את בניו לתורה, לחפה ולמעשים טובים, ולבעבור ילכו צאצאיו בדרך ישראל סבא. בקשתי אפוא, הייליגר באשעפער - ראה במצוקתם והושע אותם!"

ואז סים הרבי את דבריו המרטיטים: "הנה יכול לסמוך עלי, רבנו של עולם. הלא יודע אתה ועד - שהרי פאושיוץ האמה גם כן עמדתו פחרוף נפש וחלקתי מזון ליהודים..."

משולחנו של עורך

ברכה מעין שלוש...

הוא היה יהודי ממש מספן. סומא בעיניו, ללא ילדים ובנוסף לכל - גם עני מרוד. ממש חשוב פמות. שכב לו הגלמוד בביתו הקרפט ללא מעש וגלי תזונה, עצוב, מדקא ומיאש.

יום אחד הגיע לאפו ריח אש.

"מהיכן הריח השרוף?" - תהה לעצמו.

חסר אונים החל לזעק: "אש, אש, אש!"

עוברי ארח שחלפו על יד ביתו אצו-רצו לשמע הזעקות. ואכן, התברר פי בבית המדרש הסמוך לביתו של אותו עני פרצה שרפה, שאמה לכלות את ספרי התורה הקדושים.

ברגע האחרון השתחלו פמה אנשים פנימה, ומהרו לחלץ את ספרי התורה מארון הקדש.

סעודה שלישית, בית המדרש הגדול.

תלמידי חכמים רבים הסבבו על יד שלחן עץ גדול. בראש השלחן ישב לו רבם הדגול, מקור בעשרות מתלמידיו.

"היכן הוא האדם שהציל את ספרי התורה?" - שאל הרב את הנוכחים.

"הוא בביתו, לבוד!" - הייתה תשובת מי מבין הסובבים.

"אנא גשו והביאו אותו הנח" - בקש הרב, והתלמידים אצו לבצע את בקשת רבם הנערץ.

מחזיק במלגל-גשום פסע הסומא אל תוככי בית המדרש והתישב על יד הרב.

הס השלחן בקנה, עת פנה אליו הרב ואמר: "זכות גדולה נפלה בחלקך, יהודי קור. פזכותך נצלו ספרי התורה מבזיון ומפליין. אמור לי, איזו ברכה תרצה

כתגמול על המעשה הנפלא שעשית?". "אמה" - גמגם האמלל. "אני צריך שלוש דברים: פנים, ראיה וגם פרנסה. אוכל לבקש הכל?"

"לצערי לא" - השיב הרב, ואז הוסיף: "יש באפשרותך לבקש ברכה חידה, ואני פטוח שהיא תתקם פך. על איה ענין תרצה? פחר לה ברכה אחת - ותנתן לה!"

האיש הרחר פחשאי, והפתח פאולם היה בשואו. "פמה יבחר האיש?" - לחששו ביניהם התלמידים פסקרנות.

"נה, פחר לה" - האיץ בו הרב. "תכף חולפת לה עת הרצון - ולא תוכל לבקש פלום!"

"אמה, יש לי רעיון" - אמר לפתע האיש, וחיף רחב התפשט על לחיו. "רוצה אני, פבוד הרב, ברכה אחת. והיא - שאמה במיתה לראות את בני אוכלים בפפיות של זהב!"

צריך לדעת לנצל הזדמנויות. פברט פאלו שלא מרבות להגיע ולא מקמרות לשוב. גם אם לפעמים הדבר הזה דורש צעד קטן מצד האדם. פסיעה אחת לעבר היעד - שמביאה שנוי גדול ומברך בחיים.

לקראת ימי הרחמים והסליחות, זה הזמן. זו העת גם עבורך להצטרף אל רכבת הלומדים של המשנה וההלכה היומית, ולגלות פבער זמן לא-רב פמה היה שונה - וכיצד קנית את עולמך ברגע בו החלטת: "אני מצטרף לקביעותא!"

ניתן לקבל

חוברת הקדמות למשנה במשרדי קביעותא או במייל office@kviuta.org

קבלת עלון המבחנים

ניתן לשלוח בקשה במייל office@kviuta.org וכן לקבל אוטומטי בפוסט דרך מערכת קביעותא בטלפון 072-332-3020 שלוחה 2 < 4 כמו"כ ניתן לענות על המבחנים במערכת זו, או ב kviuta.org וכן דרך עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

לשיעורים

במשנה ובהלכה היומית 24 שעות בטלפון 072-332-3020 וכן kviuta.org

חילול אתרוג של מעשר שני בזמן סוכות

זמ"ץ גק"ט

התורה התירה לפדות פירות של מעשר שני על מעות חוץ לירושלים, והפירות יוצאים לחולין. מטעם זה 'פדיון' נקרא גם 'חילול' - והמענות קדושות בקדושת מעשר שני, ומעלים אותן לירושלים ושם פודים אותן על אוכל. המענות יוצאות לחולין, והאוכל נתפס בקדושת מעשר שני ונאכל בירושלים, שנאמר (דברים י"ד כ"ד-כ"ה) 'וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו וגו', ונתתה בכסף, וצרת הכסף בידך, והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו'.

פירות מעשר שני נפדים כפי שוויים, אבל בדיעבד אף אם פדה פירות שוויים מאה דינר על פרוטה, חל הפדיון, והפירות נעשו חולין, (רמב"ם הל' מעשר שני פ"ד ה"ח, ע"י תוס' ר"ה ל"א ב' ד"ה וביקש). ובזמן הזה שכולם טמאים ומעשר שני אינו נאכל, לכתחילה פודים הכל על פרוטה אחת (ע"י רמב"ם הל' מעשר שני פ"ב ה"ב, ודרך אמונה שם ס"ק ט"ו).

בדרך אמונה (הל' מעשר שני פ"ד ס"ק ק"א) דן באדם הפודה אתרוג של מעשר שני בזמן סוכות, שבכל השנה אתרוג שווה מעט מאד לפי שווי לאכילה, ובסוכות שווה הרבה למצוה כפי כשרותו ויפיו, האם פודים אותו ביוקר כפי שווי בזמן הפדיון, או שמא כיון שהאתרוג קדוש בקדושת מעשר שני מפני שהוא עומד לאכילה ולא מפני שהוא עומד למצוה, לענין חילול דנים אותו לפי שווי לאכילה.

ובציון ההלכה שם הביא שחמיו הגאון הרב אלישיב זצ"ל הוכיח מתוספות בסוכה (ל"א א' ד"ה יתר) שצריך לפדותו ביוקר כפי שווי בזמן סוכות, דמירי שם באדם הקונה אתרוג הקדוש בקדושת שביעית, וכתבו תוספות שהדמים נתפסים בקדושת שביעית כפי כל השווי של האתרוג שהוא כשר והדר לברכה ודמיו יקרים. [וכתב בציון ההלכה על רמ"א ז"ל, וצ"ע, ואולי כוונתו שאפשר לחלק בין חילול דרך מקח לפדיון, ששם מירי בחילול דרך מקח, ויש לומר שמטעם זה כל דמי המקח נתפסים בקדושת שביעית, אבל בפדיון אפשר שפודים לפי שווי לאכילה].

ונשאל בעל הדרך אמונה שבביאור ההלכה (שם ד"ה בשער הזול) הביא שיטות שמאכל שמוכרים בערב שבת בזול, אפשר לפדותו בכל ימות השבוע כפי המחיר של ערב שבת, וא"כ לפי שיטות אלו גם אתרוג יפדהו בזמן סוכות כפי המחיר של שאר ימות השנה.

ודחה הדרך אמונה, וז"ל, אתרוג בסוכות גרע ששווה כך, עכ"ל, ור"ל שמחמת המצוה הוא שווה יותר, ולכן מחירו בכל השנה אינו שייך לזמן סוכות, אבל מה שמוכרים בזול בערב שבת אינו משום שהוא שווה פחות בערב שבת, אלא שכן הוא דרך הסוחרים, כדי שיקפצו עליו קונים הרבה, ולכן מחירו בערב שבת שייך לכל ימות השבוע.

בימי בין הזמנים שעברו עלינו לטובה, החלפתי דירה עם אחי שגר באשדוד עיר הנמל הדרומית. נהנינו מהקרבה לחוף, מהליכה ברחובות העיר היפה ובעיקר מבתי מדרש ממוזגים המפורזים ברחבי הרובע.

בעת שהותי קבעתי לי מקום לתפילת מנחה גדולה באחד מן השטיבלאך. היה שם יהודי שאסף תמיד את העשרה הראשונים (בתחילת שמונה עשרה הרי תמיד מצטרפים עוד שני תריסר מתפללים) כדי שבעל התפילה יוכל להתחיל בדיוק בזמן. גם בתפילת ערבית הוא יזיר אברכים להצטרף לתפילה בשעה הנקובה. כשיום אחד קמתי בשעת ותיקין, מצאתי את היהודי מעורר את היוצאים מהמקווה להקדים ולהניח תפילין.

שאלתי את אחד מתושבי המקום אודותיו, "הוא הגבאי של השטיבל? כי אם כן" הוספתי לשטוח את פליאתי, "מדוע אינו מסתובב עם קופת הצדקה?" "זיהית יפה" החמיא תושב המקום לחיישני האורח שלי, "הוא אכן אינו גבאי ואף לא חבר ועד בית המדרש, אבל בכל מה שקשור לזמני תפילה ולשיעורי תורה, הוא האיש שעומד בשער לכל תתאחר השעה".

"אה, כנראה שהוא ממש דייקן, 'קח' כפי שנהוג לכנות אנשים כאלו על שם אורחותיהם של יוצאי גרמניה", אמרתי לבן שיחי. "מי, הוא? ממש לא" הצטחק לעומתי, "אדרבה, יש לו חנות למוצרי אלקטרוניקה שדלתה אף פעם לא נפתחת בדיוק בשעה היעודה". "אז מה הפשט?" גברה תמיהתי והחלה לפלוש לגבול התעלומה, "אינני יודע, את זה תצטרך לשאול אותו, אף פעם לא העמקתי בסוד הדבר, פשוט התרגלתי שזה ככה".

למחרת השכמתי שוב בזמן עלות השחר. רציתי לתת מבט קרוב יותר על האיש הזה, להבין אם יש איזו סיבה מיוחדת להתנהגותו. הפליאה אותי מאוד העובדה שאדם שאינו נושא בשום תפקיד אחראי, והוא גם אינו זקן נרגן או דייקן כרוני, לוקח על עצמו את תפקיד הנוהגים שמתעקש על תפילות בזמן הנקוב בלוח במדויק.

"בוקר טוב ר' מנחם" איחלתי לו כמי שבילה כבר כמה תפילות במחיצתו וגילה את השם הרקום על נרתיק הטלית ותפילין שלו, "בוקר טוב גם לך, אורח, וסליחה שעדיין לא קידמתי את פניך", השיב לי בהתנצלות קלילה. "יש לי איזו שאלה אליך, אפשר לשאול?" "כן בשמחה", חיך ר' מנחם, כשהוא מניח את נרתיק הטו"ת בחיקו, מתכוון להשיב לשאלתי תוך כדי הילוכו.

"אינני רוצה להישמע חטטן, חלילה", הסתבכתי בשאלה מרוב מבוכה ושתקתי באמצע, "מה רצית לשאול?" מנחם לא הבין למה השתתקתי. "למה אתה כזה דייקן בשעת התפילה?" פלטתי וחששתי שמא הוא יפגע. הוא חיך לעצמו, חופן את זקנו, היה נראה שהוא אכן מופתע מהשאלה. הוא טפח על גבי: "זה בסדר, אני שמח ששאלת, פשוט כבר הרבה שנים שאף אחד לא העלה את הנושא, מנהגי כבר התקבלו כמוכּוּן מאליו, לכן הופתעתי".

הוא ביקש שאלווה אותו לביתו והוא יספר לי אודות הקפדתו: "הייתי בחור צעיר בישיבה קטנה, למדתי המון, פרקי גמרא שלמים בלילות ובימים. חברי החשיבו אותי כשפיץ של הישיבה, שקדתי על מסכתא אחר מסכתא. הייתה לי מן בעירה פנימית וכנראה גם תשוקה לתשומת לב ילדותית, לכן למרות אופיי הדי שובב למדתי ללא הפסקה.

האזעקה ששמע הרבי מאמסנא זי"ע באמצע הלילה!

מתוך הספר החדש מכת"ק - מהרש"ם הכהן על שבת ומועדים השופר בחודש אלול הוא כהכנה למלחמה הגדולה

בזה החודש באמצע לילה אחת שמעתי קול תקיעה גדולה. ואמרו שזו 'אזעקה', שכן האנשי חיל מתלמדים לידע איך ללחום, באם שתהיה ח"ו מלחמה ידעו לרדוף אחרי השונא ולהסתתר ממנו, ולרדוף ולנצח אותו. ובאם יראים שהשונא ירדוף על ידי אוריו, ויזרוק חיצים מלמעלה כנגד האנשים הפשוטים, על כן משתמשין בשופר האזעקה, כדי שידעו להסתתר מהשונא בחדרים מלמטה ובמרתפים.

ולכן כעת שמלמדים זה את זה היאך להתנהג בזמן המלחמה, עושין גם זה התקיעה גדולה שנקרא 'אזעקה' כדי להודיע לאנשים שאם ישמעו תקיעה כזו בזמן המלחמה ח"ו, ידעו מה לעשות, שצריך להסתתר שלא יהרגו אותו מלמעלה.

ואמרת שזה כוונת התקיעת שופר בחודש אלול, כדי שבראש השנה שהוא זמן מלחמה גדולה כנגד השונא הגדול היצר הרע, ובאותו זמן דנין את כל המדינות ואת כל אחד ואחד, שידעו לעשות אז תשובה באמת, וינצחו את היצה"ר ואת כל החיל מהמקטרגים.

ולכן תיקנו דווקא בשופר, שנקרא 'עקה', כמו שכתוב 'ויזעקו בני ישראל אל ה', ואין זעקה אלא תפילה. לכן תיקנו לתקוע בחדש אלול, כדי לידע לעשות תשובה מקודם ובפרט בראש השנה.

(מתוך דרשת שבת תשובה, שנת תשי"ב)

רץ למשנה

משנתם של קדושי צפת...

דורות של גאונים ומקובלים התגוררו בעיר צפת. הגדול שבדורות אלו הוא ללא ספק זה של רבותינו הקדושים - מרן ה'בית יוסף', רבנו משה קורדוברו, האר"י הקדוש וחברייהם - זכותם תגן עלינו. באגרת משנת שס"ז, מביא רבי שלמה שלומיל מדרעניץ איש צפת דבר פלא על עובדת התגלותו של המלאך המגיד אל מרן ה'בית יוסף' זיע"א. וכן היא לשונו:

"בכל פעם ופעם שהיה חוזר על המשניות בעל פה, נגלה אליו המגיד. והיו בני אדם שומעים את קולו דרך הדלת, שהיה אומר: שלום עליה, רבי יוסף קארו. אני המשנה שלמדתי, יצאתי לאלפקו בינה. פמה מתפאר בה הקב"ה בישיבה של מעלה, ואומר: בני יוסף - כך וכן הם מעשיו, וכן וכן הם דרכיו, כך היא שקידתו בלמוד... ואני המשנה ראיתי מקומה שהכינו לה בגן עדן..."

תאור נורא-הוד שהתרחש בליל שבועות, על התגלות המלאך אל מרן ה'בית יוסף' וחברותו הקדושה - מביא רבנו שלמה אלפקו זיע"א (מחבר הגור לכה דודי), שאף היה נוכח באותה עת. כך כותב השל"ה הקדוש משמו:

"ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי מסכתות, זכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר פפי הקסיד נר"ו, קול גדול בפתח אותיות. וכל השכנים היו שומעים ולא מבינים. והיה הנגימות רב, והקול הולך וחסק, ונפלטו על פנינו, ולא היה רוח באיש לשא ענינו ופניו לראות מרב המורא. והדבור ההוא מדבר עמו, והתחיל ואמר: שמעו ידדי, המהדרים מן המהדרים. ידדי אהובי, שלום לכם. אשריכם ואשרי יולדתכם. אשריכם בעולם הזה, אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה פמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחם לי, ואני משלכת בעפר חובקת אשפתות, ועתה התורגמת עטרה ליושנה. התחזקו ידדי, התאמצו אהובי, שמחו ועלצו, ודעו כי אתם מבני עליה וזכותם להיות מהיכלא דמלכא... והנני המשנה הא' המנסרת את האדם באתי לדבר אליכם..."

באותה תקופה מופארת, חי בצפת חכם אחד אשר פנה בשם "התנא מצפת".

שמו המקורי היה רבי יהוסף אשפנזי, וכינוי המפתח נגזר אפוא מהעבדה שהיה יושב ומשנן את המשניות הקדושות בנעימה ערבה ובנגון נעים...

ברשותו של רבי יהוסף היה כתב-יד עתיק של המשניות, שנאמד בכ-1200 שנים. הוא לא הסתפק בלמוד תמידי ושנן המשניות העברות, אלא אף רשם הגהות שונות על למודו. בהמשך הללו נדפסו והובאו בספר מלאכת שלמה על המשניות.

ואם לא די בכך - רבנו האר"י הקדוש היה בא לביתו מדי ליל שבת, ויחדיו היו משננים משניות בעל-פה עד עלות השחר...

"אתה יודע מה הפשט של זמן נקט?" "כמובן המשגיח כל יד יודע, ראשי התיבות של שישה סדרי המשנה", "אני רוצה להגיד לך עוד פשט שזכיתי לשמוע מהרה"ק ר' אהרן מבעלזא זצוק"ל. המשגיח נזכר בערגה בדמות אותו צדיק ואמר: "זמן נקט זה כפשוטו שצריך לנקוט בכל הזמן, לאחוז בו ולהתנהל לאורו. הוא מרומז בסדרי המשנה כי זהו המפתח לקניין התורה, לכלכל את השעות והימים ולא לבזבז זמנים מיותרים".

"כך עשיתי" לא התאפקתי והתפרצתי לדברי המשגיח, "למדתי בכל שעה פנויה". עוד בטרם סיימתי, סימן לי המשגיח, "הוסיף הרה"ק מבעלזא זיע"ע: ללכת לישון מאוחר וגם לקום מאוחר זה לא חכמה, החכמה היא ללכת לישון מוקדם וגם לקום מוקדם".

לא הפכתי לאדם דייקן בכל תהלוכותי, אומר לי ר' מנחם, אבל מאז אני עומד בתוקף בכל מה שקשור לזמני תורה ותפילה. למדתי לשלוט על שעות הקדושה.

הפכתי לילה ליום, הייתי נשאר לילות שלמים, חוזר על פרקים ישנים. למחרת הייתי נרדם בשיעור ואפילו בארוחת צהריים, אך בזמן שלטון הכוכבים הרגשתי מוצף אדרנלין, יכול להיות שרציתי גם לחקות את גדולי הדורות שהיו הוגים בתורה בלילות.

כך התנהלתי במשך תקופה ארוכה. כמובן שהגוף דרש את שלו, חליתי לעיתים, במקביל גם נחלשתי רוחנית ונכנסתי לתקופת משבר כללית. לא היה לי חשק ללמוד כבתחילה, את החברותא שבה לדרבן אותי, דחיתי. הרי אני הייתי לומד כמעט כל לילה, שלא יבואו עכשיו לבקש ממני להשתתף בסדר בקיאות מצומק.

כך התהלכתי מודוכך מספר חודשים, עד שנפלתי ברשתו של המשגיח הוותיק. יהודי ירא שמיים ומאוד חכם, הוא אמר לי יום אחד: "אתה לא חווית שום נפילה, כי עדיין לא עליית למעלה". התרעמתי, "כבוד המשגיח, אני הייתי לומד חמש עשרה שעות ביממה ביום וגם בלילה". המשגיח הביט אל תוך עיני, "הוא אשר אמרת, אתה עוד לא עליית למעלה, כי הפכת את היום ואת הלילה".

הננו לבשר כי בס"ד

יצא לאור

הלוח השנתי ללימוד המשנה וההלכה היומית

לשנת תשפ"ג

לבירור מוקדי החלוקה באזור מגוריך או לקבלת הלוח בדואר או בפקס

קביעותא בטלפון 072-332-3020 שלושה 3

שלוש שלוחות לבחירה:

1 רשימת מוקדי החלוקה

2 קבלת הלוח בפקס

3 קבלת הלוח בדואר

כמו"כ במערכת קביעותא בטלפון תוכלו לשמוע מגוון שיעורים במשנה ובהלכה היומית ולהצטרף לתסלולי המבחנים ועוד...

להצטרפות כמקוד חלוקה לזיכוי הרבים ניתן להשאיר הודעה בשלושה 8

לחיות בהלכה

מזן החת"ס ז"ע בבוקר אחר התפלה למד עם התלמידים שו"ע או"ח, וקודם כל חג למד הלכות חג בחג.

(חוט המשולש עמ' קמ"ד)

לתרומות והנצחות: 072-722-200 | להפקדה בבנק פאג"י: סניף 183, ח-409-548634 | או בבנק הדואר: ח-8267258 | ת.ד. 207 בני ברק | www.kviuta.org

"קביעותא" - המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית להנצחת ששת המיליונים | טלפון: 072-272-0000 פקס: 072-277-2272 | דוא"ל: office@kviuta.org

מסכת מעשר שני

נִפְשָׁה וְאֶכְלָתָּ שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ אֹתָהּ וּבִיתְךָ.
(שם פסוקים כד - כו).

אפשר לפדות את הפירות על כסף, ואת הכסף מוליכים לירושלים, ושם קונים בו דברי מאכל ושתייה.

את הפדיון אפשר לעשות רק מחוץ לירושלים, אך ברגע שנכנסו הפירות לירושלים, שוב אי אפשר לפדותם אלא אם כן נטמאו. בימינו שכולם טמאי מתים, אם הוכשרו הפירות לקבל טומאה כשבאו עליהם מים, הרי נטמאו, ואפשר לפדותם גם בירושלים.

"ונתתה הכסף... בבקר ובצאן" - כשהיו קונים בכסף מעשר שני בקר או צאן, עיקר המצוה הוא לקנות בהם זבחי שלמים. וזוהי מקיימים מצוות נוספות, כי אמנם בשר השלמים נאכל לבעלים, אך גם לכהנים יש בו חלק: החזה והשוק, וגם לגבוה יש חלק: האימורים שמוקטרים על גבי המזבח. וכדברי רש"י (ויקרא ג, א) בשם התורת כהנים: למה נקרא שמו "שלמים" - שמטילים שלום בעולם, דבר אחר, שלמים, שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים.

תורה כדררשינן בספרי "למען תלמד וגו'", גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד, לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה".

והנה אם יש לאדם שדה או פרדס המניבים כמות גדולה של פירות, וממילא גם כמות המעשר השני גדולה, וטירחה גדולה להעלותם לירושלים, או שהוא גר חרוק מירושלים ועד שיגיע לשם יירקבו הפירות, על זה אמרה התורה:

"וכי ירבה מקום הדרך פי לא תוכל שאתו פי ירחק מקום המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם פי יברכה ה' אלהיך: ונתתה בפסף וצרת הפסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו: ונתתה הפסף בכל אשר תאזה נפשך בברך ובצאן ובין ובשקר ובכל אשר תשאף

כידוע, תרומה, תרומת מעשר וביכורים, ניתנים לכהנים. מעשר ראשון ניתן ללוויים. מעשר עני- לעניים. ואילו מעשר שני, שייך לבעלים עצמו, אלא שהוא חייב להעלותו, או את דמיו, לירושלים, ולאכלם שם.

וכך נאמר בתורה (דברים יז, כב-ג): "עֲשֵׂר תַעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת יִרְעָה הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה: וְאֶכְלָתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשֵׁבוֹ שָׂמוֹ שָׁם מֵעֵשֶׂר דְּגָנְךָ תִירְשָׁה וְיִצְהָרְךָ וְגו'".

ובהמשך הפסוק מבואר הטעם מדוע לאכול דוקא בירושלים: (שם) "לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים".

וכך כותבים התוספות (בבא בתרא דף כא.): "כי מציון תצא תורה" - "לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה, היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה

אין קטגור נעשה סניגור

אין נחשבת המליצה שלו כלל, כי הוא אינו חשוב כלל. אדרבה, יוכל להיות שטובתו יתהפך לרע, שהשר יהיה בכעס מחמת זה על האישי. שלא די שהמליץ בעצמו שונא להשר, והשר שונא לו, ועוד יעז פניו לבוא ולהתחנן על איש אחר לפני השר?

והנמשל הוא שהרי האברים של האדם נמשלו (בקהלת ט, יד) לעיר קטנה ואנשים בה מעט, והיינו שהאדם נחשב כעולם קטן, וכל אבריו חטאו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, וברצונם ביום הכיפורים לשלוח מליץ לבקש עליהם שיחיו. ויתעצו לשלוח את הפה, שיתפלל בעדם שימלטו מיום הדין, אלא שהפה חטא גם הוא

בעת שאומר תפילה, צריך להתבונן אם ראוי הוא להתפלל לפני השי"ת, לפני מלך גדול ונורא מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואם לא חטא בפיו, כי איך זה הפה יתפלל אחר כך.

כמו שאמר אאמו"ר הה"ג הצדיק רבי נתן דוד שליט"א אבד"ק אמסאנע, משל על זה, באחד שהיה צריך מליץ טוב לפני שר גדול להמליץ עליו, כי היה לו דין קשה עליו, ולקח לעצמו עורך דין שאף הוא שר גדול וחשוב שילך וימליץ בעדו. והלך זה העורך דין לפני השר והמליץ עליו, אבל אחר כך נודע שזה הסניגור היה שונא להשר, ואף השר היה שונא אותו, כי חטא כנגד השר, ועל כן

בניבול פה, ובנבילות וטריפות, ומאכלות אסורות או בלשון הרע וכדומה, ואיך יוכל הפה להיות מליץ לפני השי"ת עבור כל הגוף, ודפח"ח.

לכן צריך קודם לעשות 'תשובה' בלב על כל מעשיו, ואחר כך 'תפילה' כי הקדים תפילה לתשובה אינו כל כך טוב, כי אין קטיגור נעשה סניגור.
(מתוך דרשת שבת שובה תרצ"ד)

לע"נ הרה"ח ר' ישראל משה בן ר' יוחנן הכהן ז"ל גלב"ע י"ג אלול תשס"ו

לע"נ רבי אליהו בן לאורה ז"ל גלב"ע כ"ד אלול

לע"נ מרת חנה בת ד"ר שלום ע"ה גלב"ע כ' אלול תשס"ט

לע"נ ר' שבת דוד בן ר' חיים ז"ל גלב"ע י"ג אלול

לע"נ רבי יעקב יצחק הלוי בן שלמה ז"ל גלב"ע כ"ו אלול

לע"נ הרה"ח יוסף דוד בן הרה"ח מנחם ז"ל גלב"ע י"ז אלול תשס"ד

לע"נ ה' נחמן בן ה' משה יוסף ז"ל גלב"ע ג' תשרי

לע"נ ר' אביעזרי אליעזר בן הר' נפתלי ז"ל גלב"ע א' תשרי תשל"ח

הזוכים תגללות

מבחינים במשנה היומית

021-024 / 321-324 ומבחן בהלכה 21

ה' צבי גנץ, בני ברק

ה' שלמה ניימן, בני ברק

ה' משה עמר, קרית מוצקין

ה' יעקב איפרמן, בת ים

ה' יצחק גריינמן, בני ברק

ה' אברהם הלפרט, בני ברק

ה' שמעון ראטה, אשדוד

ה' דוד כץ, בני ברק

ה' אברהם ישעיהו זיאת, בני ברק